

Dette værk er downloadet fra Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek drives af foreningen Danske Slægtsforskere. Det er et privat special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Støt Slægtsforskernes Bibliotek – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug. Videre publicering og distribution uden for husstanden er ulovlig.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

ORDET

FRIT

No. 5.

1. November.

1913.

Worning & Petersens

pr. Stk. 25 Øre.

Nordens aandelige og kammeratlige Ænhed.

I.

DEN plougske Skandinavisme segnede hen Decennier tilbage. Da det Fond af Begejstring og Haab, Ploug og de andre Førere havde lagt om Bevægelsen, var opslidt, segnede den ved sin egen Vægt til Jorden. Det var en lung og kold Tanke, Plougs Aand forgyldte: politisk Ænhed for Norden. Der laa ingen Hjertervarme og Flugt i de Ord; at holde af dem var som at elske vort Rigsskjolds springende Løver mere end Danmarks lyse Skove og livsfyldte Muld. De manglede Livsnerven, som skulde have gjort dem dyre og levende for hver Mand Norden rundt; — men alligevel fylkede Nordens Folk sig om Ordene; der var i dem noget, der fik dem til at spidse Øren; Ordene „Ænhed for Norden“s Lydbølger fandt Resonnans i Sindet; og dog, Resonnansbølgerne kunde ikke faa Sjælen til at

svulme rigt og vidt; det blev fade Dønninger, som gled ud. „En Lygtemand,“ sagde man, og vendte Ploven ved Agerenden. —

II.

Det var en Lygtemand; men der var sande Stoffer i de usande Lyspartikler. Der var Funkerne af det Kammeratskab, som findes Nordens Folk imellem, fra vor fælles Oprindelse. De Funker lyste, rent og sandt. — — Hver af os bor i sin Krog i Norden; og hver af os har sin Maade at stille med de forskellige Spørgsmaal paa; det er ret og godt: Individet maa sætte sin Personlighed ind, men man maa ikke forfalde til dogmemæssig Jeg-Tilbedelse; derfor: ud af Krogen en Gang om Aaret eller saa: slid Hjemmefødningen i dit Væsen og dine Tanker af dig ude blandt alle de andre; søg til dem, der bedre forstaar dig og dine Tanker: det øvrige Nordens Folk. Kom med til vore nordiske Møde hver Sommer; du vil der hverve dig Venner og Kammerater Norden over. Mødernes Begejstring og

Aand vil løfte dig i et vingestærkt Sug; men langt stærkere vil du føle den Kammeratskabsfølelse, der er os Danske, Nordmænd og Svenskere imellem. Samtaler paa Tomandshaand og i smaa Klynger; den fælles Lytten til samme Violin; samme Talere og samme Sus i Naturen skaber dig Venner Norden rundt. Og Venskabshaandene vil knyttes fastere ved Breve og Besøg. *Nordens kammeratlige Enhed.*

III.

Men der er andet og mere, der kan binde Nordens Folk sammen: den nordiske Aand. Og der findes en saadan; og den kan gøres større og mere omfattende. Ved aandelig Vexelvirkning skal Nordboen lære, at i nordisk Aand findes der lige saa gode Kilder at øse af som i sydlandsk, vestlig eller østlig.

Naar engang Kulturen skal højnes end mere af den fremvoksende Slægt, maa den have lært, at Kulturen kan skabes paa et specielt nordisk Grundlag; man behøver ikke at gaa til andre Steder. Livet rinder lige saa stærkt i vore Aarer som i de andre Folks; og vor Daadtrang har skabt lige saa gode Resultater som andres. — Men der er en lang Vej frem til det Maal; først maa hver nordisk Mand og Kvinde lære at betragte Norden som et stort fælles Domæne. Det er Aandens Mænd, der maa kaldes paa her; Nordboen er — som Nordens Natur — sjælfuld; og skal nordisk Aand end atter straales over Verden, saa bliver det fra de aandelige Vidders Baal! Sommermøderne — de nordiske Sommermøder — skaber Grunden til denne aandelige Bevægelse; Nordens betydeligste Mænd taler til os om deres Lands Aands Rækkevidde og Flugt. Der lægges den brede Grund til Forstaaelse, som senere vil føre til en stærkere og stærkere Vækst af nordiske Special-

møder, f. Eks. af Historikere, Ingeniører, osv.

Allerede nu er der Kongres paa Kongres, Møde efter Møde! *Nordens aandelige Enhed!*

IV.

Og samlet klinger vort Feltraab da: „*Nordens aandelige og kammeratlige Enhed.*“ De Ords Ræsonnansbølger kan faa Sindet til at bølge saa skønt og vidt, som enhver ønsker det. De vil sætte de nordiske Folkesind i en mægtig, levende Bevægelse. De forener jo Tingenes to Yderpunkter: Logik eller Matematik og Følelse eller Liv. Det er logisk rigtig at bygge Enheden op paa disse to Elementer: nordisk Aand og og nordisk Kammeratskab; thi Elementerne har den Egenskab, at de 1) er hvert Lands eget 2) er fælles for Norden. Og at Ordene — Feltraabet — ejer ildnende, æggende Kraft, det ved enhver, der blot har set Begejstringen ved et nordisk Møde.

V.

Bevægelsen — den nordiske Ungdomsbevægelse — er i sin Vorden. Alt hvad her er sagt, maa kun opfattes som Haab, bygget paa Nutidens haabsfødende Begejstring for Sagen. Bevægelsens Rammer maa først skabes, det skal vi Studenter og Gymnasiaster, saa kommer Folkemøderne — de nordiske Folkemøder — og Bevægelsen er bleven en Kulturfaktor. Til Bevægelsens Rammer hører Bevægelsens Blad: „*Nordens Ungdom.*“ Det vil være det lille Domæne, hvor vi unge Nordboere frit kan tumle os, det vil være Bindeleddet Møderne imellem; og det vil ved stadige Artikler bevare og knytte nordisk Ungdom — og derigennem Norden — sammen. Thi glem ikke det, den nordiske Ungdomsbevægelse er en personlig Be-

vægelse; Parolen er: *vælg dig Venner*, ikke *opagiter* Venner for dit Land.

Knud Reé Jensen, Aarhus.

* * *

Alle Oplysninger om Bladet „Nordens Ungdom“ faas hos *Kaj Jørgensen*, *Dæmningen 20, Vejle*, hos hvem Abonnement kan tegnes.

K. R. J.

Emilé Zola og hans Værk.

Det er over en Menneskealder siden, Zola skrev sine mægtige Samfundsromaner. Han blev en omdisputeret Mand. »Der stod Gny om hans Navn,« som det hedder. Nogle begejstrede han, andre — og det var nok de fleste — forargedes. Man brændte sig paa hans Bøger, Kosten var for ram, Skildringerne for virkelige, Udmalingerne for levende.

Nu er han længst død, men endnu er Striden ikke helt stilnet af, endnu er der mange, som rynker paa Næsen og vender sig bort, som lugtede de en Mødding, naar Talen er om ham. Herman Bang har i »Stuk« følgende Linier:

„Lange var gaaet over til Literatur og talte meget indgaaende om Zola: „Satan til Ka'l,“ sagde han. Satan til Ka'l. Lange kradsede sig i Hovedet: „Han ved, hvad det kommer an paa: at ta'e Sanserne,“ sagde han, „det er det.“

Han bøjede Manken helt ind til Professoren og blinkede: der var altid saadan en inderlig Fortrolighed over Lange, naar han bredte sig paa et Yndlingsemne:

— Ham lugter man saagu, sagde han og snøftede let . . .“

Dette udtrykker sikkert mangens Mening om ham: Ham lugter man saa'gu! Men jeg maa henlede Opmærksomheden paa, at Zola ikke hører til de værste; vi har jo selv i de senere Aar opfost-

ret en værdig Yngel af unge »Skriben-ter«, der lever og aander i Svineriet som Fisken i Vandet — og gør det for Svineriets egen Skyl, for at lugte Møddingen og vade i Rendestensmudderet. I og for sig er dette ikke saa underligt, de følger i saa Henseende kun deres Medskabningers Vaner; der er en Lyst i dem, som de ikke kan gøre for. Ænderne snadrer i Kæret, Aadselgribbe og Hyæner vil helst være, hvor der lugter godt og stærkt, og Aalen sno'r sig velbehageligt i Dyndet. Men Aalen er et meget respektabelt Dyr, og de andre ligesaa.

Zola havde det paa en anden Maade. Naar han fordybede sig i Smudset, var det altid for at vise sin Samtid og Eftertid. Saadan har vi det, se nu selv, hvordan vi kommer ud af Klemmen! Og over disse Billeder, som han saa ledes oprullede, var det, at man forargedes, man rasede mod dette Vrængbillede, som man ikke vilde tro, man ræddedes over sig selv og over Tiden, og vilde ikke se. Men endnu taler Zola til Menneskene om den Uret og den Nød, der findes i Verden, og endnu kan vi vige tilbage for den Karrikatur af et Samfund, han viser os, de Stumper af Menneskekarakterer og Vrag, der engang var hele Naturer, som vidste, hvad de vilde — vi kan vige tilbage og føle, at dette ikke blot er noget, der engang var, der blot hører 70erne og Kommunens Dage til, men som ogsaa i al sin nøgne Virkelighed eksisterer i vort, det 20ende Aarhundredes moderne Samfund (Læs Jack London: *Afgrundens Folk*).

Ved Aar 1870 var den aldersstegne Victor Hugo endnu Digterkongen i fransk Literatur: fra 90erne skinnede en ny Stjerne frem: Anatoeb France. Mellem disse to har vi Zola. Den Tid, hvori han virker, falder sammen med „*Rea-*

lismens første ildsprudende Aartier, og han nævnes i Almindelighed som den typiske Repræsentant for denne Aandsstrømning. *Realisme!* Et noget vagt Udtryk, d. v. s. Skildringen af det reale, det som *er*. Men om dette drejer i Grunden al Digtning sig. Man kan saaledes lige saa godt kalde Shakespeare eller Holberg for Realister som Zola. Realiteten findes jo lige saa godt i Selkskabssalen som i Rendestenen, selv om den det første Sted *kan* bestaa i Unatur og Hykleri (dette er nemlig ogsaa Realiteter), intet har Forret frem for det andet, alt sammen hører det med til *Livet*, baade det høje og det lave, alt sammen *er* det.

Realisme har imidlertid faaet en Særbetydning, nemlig det haandgribelige, »det man kan tage og føle paa,« i Modsætning til det sjælelige og det *ægte* i Modsætning til det fremhyklede, det der river Masken bort og viser os Tingene i dens sande Skikkelse. Og her er Zola den uovertrufne Klartseer. Thi der skal nemlig et medfødt Klarsyn til, for at kunne give os denne sande Skikkelse. Det gøres enten ved en blot og bar Beskrivelse, der da som oftest faar et personligt, af Forfatteren præget Snit. Det er for ham den letteste Form at udtrykke sig i, han behøver ikke at lægge hele sin Sjæl i, det er hans Talent for at beskrive, der arbejder, Geniet sover, — og han vil da ogsaa vanskeligt virke med Umiddelbarhedens hele Styrke; bedre er det ofte at anvende en Art Omskrivning, et Billede for Tingene, hvorigennem denne netop lyser; der skal kyndige Hænder til at udnytte den med Virkning. Mange Forsøg er faldet forskruede eller ligefrem forfejlede ud (man behøver blot at minde om salig Wadskiers »Hast-Stropher«.) Homérs Lignelser er lydefri og til det yderste gennemtænkte. Naturligt og let

slutter de sig om Emnet. Ogsaa Zola er Mesteren. Materialet former sig under hans Hænder villigt og føjeligt til slaaende sande Billeder, Udtryk for hans inderste Digtertanke.

Tingene er for ham ikke blot Ting, Jorden ikke blot Jord, Maskinen ikke blot Jern og Staal, men noget mere. De bliver symboliske, eller — som Just Bing udtrykker det — »der gaar Troid i dem.«

Grubens Svælg i »Vaarbrud« bliver et graadigt Udyr,« der stadig sluger Menneskene. der modtager dem om Morgenen friske, der sender dem op udslidte og sværtede, naar Arbejdstiden er ude.« Højovnen i »Arbejde« bliver »en Kæmpe, en Ildens Gud, hvis glødende Lavastrømme svider og barker,« en Herre, der forgør Menneskenes Sind (»— — han troede paa Kæmpen, der var blevet ham en Slags Afgud, han nærede en hemmelig Lidenskab for den«). Og Toget i »Menneskedyret« er et sanseløst Vilddyr: »Det rullede, rullede videre ud i den bælgmørke Nat, ingen vidste hvorhen. — — Uden Styrer, som et blindt og umælende Dyr, der er sluppet løs midt i Døden, rullede og rullede det med sin Kanonføde, disse allerede trætte og udmattede, drukne og syngende Soldater.«

I Sætninger som disse, saa fulde af lyrisk Rytme, viser Zola sig som den store *Digter*. Hans Stil er ellers rolig og langsomt flydende (han er mindst af alt »Impressionist« i den Betydning, dette Ord har faaet), men her faar denne rolige Stil et poetisk Drag over sig, en syngende Tone. Hans kradse Realisme er smeltet sammen med en mystisk Naturromantik. Det er Romantik, den som han hadede og foragtede, Romantik i moderne Forklædning, der synger om Arbejdet, det forbandede og det højeste, og drukner i Fabrikernes dunkle

Mysterier og Maskinernes Poesi, og ræddes og drages paa samme Tid af den Sum af Usselhed og Jammer, den ser.

Zolas store Værk er *Les Rougon Macquart-Serien*. Den uhyre Cyclus udgør tyve store Bind og udkom efterhaanden i Aarene 1871—93. Ganske vist har han forud for den skrevet andre Ting. Den senere Prosaist har præsteret blide, duftende *Digte* og Fortællinger (Contes à Ninon, vemodige Hjemlandsskitser fra det skønne Sydfrankrig), yndige Nipsting, som mange maaske vil regne for hans bedste. Og Grunden er vel den, at de ikke støder »Smagen«, at de holder sig pænt inden for Grænsen af »det tilladelige« og dækker et Slør — et fint og luftigt Slør — over Tingene. Men hvis Zola ikke havde skrevet andet end dem, vilde han staa i Litteraturen og i Menneskehedens Historie overhovedet som hverken større eller mindre end saa mange andre middelmaadige »Talenter«.

I *Les Rougon Macquart-Serien* er det, han vover noget, her kaster han Samtiden sin Handske og bryder med dens støvede og skrøbelige Idesæt, der havde lidt et saa ynkeligt Nederlag ved Krigen 1870—71.

Han skildrer en Familie under det andet Kejserdømme, dens Kampe og Udvikling, og følger enhver af dens Medlemmer, en for en, paa deres Vej gennem Livet, viser deres Stilling i de forskellige Situationer, Tilværelsen byder dem, og giver derigennem et Billede af hele Tiden med dens Mangler og Brøst. — (Fortsættes.)

Det foreløbige Resultat.

Dagen i Dag, den 1. November, har et lille, men derfor ingenlunde uinter-

essant Jubilæum at fremvise; det er i Dag netop 2 Maaneder — siger og skriver to Maaneder — siden vort lille Blad første Gang saa Dagens Lys. Det interessante ved Jubilæet er imidlertid ikke selve dette, at Bladet har formaaet at holde sig oven Vand i et saa anseeligt Tidsrum, som to Maaneder jo maa siges at være, naar Talen er om et Skoleblad; det er først og fremmest den fænomenale Rekord i Udvikling, som Jubilaren i dette Tidsrum har formaaet at sætte, ved fra et ganske almindeligt Diskussionsblad, som det oprindeligt var eller skulde være, at udvikle det til et højt intelligent, æstetiserende og boganmeldende Tidsskrift, der med en i samme Tempo fortsat Udvikling vil have gode Udsigter til ret hurtigt at kunne stille de betydeligste nuværende æstetiske Tidsskrifter i Skyggen. Hvilket andet Blad kan opvise Magen til et Digt som det, der findes i »Ordet frit« af 15. Oktober: Tropenatten. Selv den mest glødende Fantast maa vist indrømme, at Skildringen er topmaalt kvalfyldt og glimrende uhyggelig. Letpaavirkelige Gemytter har sikkert følt Grunden, hvorfor de i de første Nætter efter 15. Oktober »kvalfuldt har vaandet sig i Søvn«.

Men à propos! Mens Talen er om Tropenatten, kunde det være rart at faa at vide, hvilken Mening der ligger i de to sidste Linier af Digtets første Vers. Hensigten med Spørgsmaalet er ikke den, at der straks af Oppositionslyst skal indledes en Kritik over Digtets Enkeltheder, men kun om muligt for Rækkefølgens Skyld at faa Tankerne klaret netop i dette Punkt, hvor Meningen for almindelige Mennesker vil synes lidt dunkel og udtværet.

— — — Den kraftige Udvikling er som sagt et interessant, men samtidig ogsaa et virkelig beklageligt Fæno-

ORDET FRIT

udgaar 2 Gange maanedlig og
koster pr. Kvartal **65 Øre.** **
Enkelte Nr. a 15 Øre.

Abonnement tegnes hos *Caspar Andersen*, Dæmningen 40, og hos Bladets øvrige Abonnenttegnere. Artikler og lign. indsendes til *G. Koed*, „Vejlborg“, Vejle.

Nye tiltrædende Abonnenter for næste Kvartal (December, Januar og Februar Mdr.) faar *gratis* Nr. 6.

---

men, naar man tager i Betragtning, at Hensigten med Bladet først og fremmest var at befordre en fornuftig Diskussion mellem Skolens Elever indbyrdes, og sandelig ikke, at det skulde være et længe savnet Afsætningssted for vore lokale Poeters mere eller mindre begavede Aandsprodukter.

I Spidsartiklen i Bladets første Nummer understreges dette Formaal med Diskussionen atter og atter. Redaktøren giver først en fortræffelig Definition af Begrebet Diskussion, og derefter opfordrer han indstændigt alle til at være med. I Slutningen af Artiklen skriver han: „Kom bare, hvem der har noget paa Hjerte, og angrib bare vore Artikler“.

— I det hele taget en fortræffelig Indledning.

Hvor underligt modsigende er det da ikke at lægge Mærke til, at netop Redaktøren, ubevidst eller ikke, gør sig en ikke ringe Umage for at begrænse denne Diskussion. I Bladets første Nummer, hvor —n—n er ude med nogle Betragtninger over Aakjærs Digtning, er Redaktøren straks i samme Nummer parat med nogle afgørende og afsluttende Bemærkninger, og naar V. H. og —n—n i et senere Nummer alligevel fortsætter Diskussionen om

dette Emne, er „vor Fader“ der straks med en faderlig Formaning til V. H. om endnu en Gang at anvende sin der-til indrettede Hjerne paa Spidsartiklen. Og de to under Mærket J. T. til Redaktøren indleverede Indlæg mod tidligere Artikler, der lige omtales i Bladet af 15. Oktober, klarer G. K. som en Sveske ved ganske simpelt at undlade at optage dem i Bladet og ved et Par korte Bemærkninger at umuliggøre al videre Meningsudveksling desangaaende.

Konsekvensen i Redaktørens Ord i Spidsartiklen og hans efterfølgende „Gerninger“ er ikke saa lige til at faa Øje paa for almindelige dødelige, og man føler formelig Lyst til at henstille til Redaktøren „endnu en Gang“ at læse sin Spidsartikel igennem, hvilket sikkert vilde være ham gavnligt. — —

Det er tilladt at haabe, at Resultatet i de to følgende Maaneder bliver et andet, og lad det da være sagt endnu en Gang, at Bladet hedder: „Ordet frit“ (alle kan være med) og dets Formaal er: Diskussion. X.

* * *

„Kom bare, hvem der har noget paa Hjerte, og angrib bare vore Artikler“. Saadan lød Ordene i Nr. 1. De har haft til Følge, at man har angrebet — ikke vore Artikler, men alt andet.

„Koraløen“ og „Homo incultus“*) kan ikke kaldes med dette Navn. Den ene er „en Skitse“, den anden „et Eventyr“. Altsaa ikke Diskussionsemner. „Hermand Bang“ og „Teaterforhold“ er derimod Artikler. De besidder to Ting: Saglighed og Nøgternhed, og jeg havde nærmere ventet et Indlæg mod dem. De blev imidlertid ikke rørt, og flere lignende Artikler deler Skæbne med dem. Ikke

---

*) Forøvrigt optaget i Sabroes Blad „Lille Paul“ for 15. Okt. Dette og Familien Sabroes varme Tak tyder ikke just paa den „Forklejnelse“, De skrev saa meget om.

nok med at man fejlagtigt angriber visse Prosating; i dette Nr. gaar Hr. X. med frejdigt Mod løs paa et Rimeri, som er kommet ham paa tværs. Ikke engang et stakkels Digt kan nu gaa fri, det er pludselig blevet til „Artikel“ alt sammen, og jeg formoder, at Hr. X har i Sinde at begynde en Diskussiou om „de to sidste Linier af Digtets første Vers“. Vi er da naaet saa langt, vi kan komme. Galskaben kulminerer. Ja i Sandhed, en „fænomenal Rekord“ i to smaa Maaneder!

Tropenatten er blevet en Artikel!!

Hr. X. forstaar slét ikke, hvorfor jeg har stillet mig en Smule afvisende over for denne forfejlede „Kritik“, og at jeg helst ser den afskaffet. —

Den øvrige Diskussion har heller ikke været stort bevendt. At jeg selv skrev „nogle afsluttende Bemærkninger“ i Tilslutning til Aakjærartiklen, var fordi Emnet interesserede mig, og jeg kunde ønske at udtale mig derom — jeg er jo da ogsaa et Menneske —, og de udelukkede aldeles ikke videre Diskussion; snarere skulde de vise Vejen for en „fornuftig Drøftelse“, idet de ikke knuser, men kun anker, samtidig med at de bringer noget frem, som ellers ikke var kommet det. Saa kom V. H.'s Angreb. Det var ikke videre heldigt. Det smagte af Enevælde og Censur. Det var imod Bladets hele Aand. Kære Hr. X., *det udelukkede komplet al „fornuftig Diskussion mellem Skolens Elever“*. Det var en Dumhed, og det ærgrede mig en Smule. Derfor skrev „vor Fader“ sin „Formaning“.

Indlægene fra J. T. opfordrede til at antage, at Indsenderen havde brændt sig paa Suppen, at Grøden havde været sveden eller sligt, og at han da havde ladet sin retfærdige Harme gaa ud over Redaktionen ved med Blyant at nedkradse nogle halvt ulæselige Kragetæer

paa en Lap Papir, nogle ubehjælpsomme Sætninger, der naivt rev ned for Fode. Havde V. H.'s Indlæg været en Dumhed, saa var dette et Sjuskeri. Og jeg blev en Kende mere ærgerlig. Sætte det i kunde jeg ikke. Min Uvilje mod at gøre Diskussionen til en Karrikatur, min Sans for Sprogets Skønhed, min, skal vi sige Blufærdighed forbød mig det. Jeg klarede dem da „som en Sveske“ ved mine „Par korte Bemærkninger“, der — haabede jeg — netop „vilde udelukke al videre Meningsudveksling desangaaende“.

Maaske De, Hr. X., kunde have Lyst til at løse mig af som Redaktør og ansvarhavende ved „*Ordet frit*“ „de to følgende Maaneder“. De vilde da erfare mange Ting.

Maa jeg gøre Dem et sidste Spørgsmaal, Hr. X. — er vort Formaal kun Diskussion, intet uden det? Jeg har nemlig fulgt Deres „Henstilling“ og læst Lederen igennem „nok engang“. Og der staar bl. a. følgende:

„Forøvrigt vil man i vore Spalter finde Vid og Humør, *Fortællinger, Skitser og Digte, Omtale af Bøger, Referater fra Møder o. s. v. — alt, hvad vi kan ønske at faa frem, og som før maatte tie stille, men nu kan faa Lov at tale.*“

Det synes De ganske at have overset. De maa jo ogsaa huske paa, at vi har Abonnenter uden for Skolen, blandt Byens Borgere, og at „*Ordet frit*“ ikke i egentlig Forstand er et Skoleblad, idet dets hele Ledelse og Ekspedition foregaar uden for dens Enemærker. Det er ikke alle, der kan have Interesse for „Diskussionen“, ikke alle, der kan sætte sig paa lige Fod med os og bryde sig om vore Anskuelser. Dette er et Faktum; flere har udtalt sig i den Retning. Man har ønsket noget andet indimellem. Nuvel, det skal være mig en

Glæde at efterkomme Opfordringen. Da „Koraløen“ var afsluttet i Nr. 2, kom man og sagde: Lad os faa noget mere af den Slags! Og Digte, en Smule Poesi, har man ventet og bedt om, lige siden det første Nr. saa Dagens Lys. Andre Blade af liguende Art som vort svømmer over med „Poesi“, siger man mig; men jeg lod den indtil forrige Nr. vige Pladsen for andre og mere „reelle“ Ting. Saa gik to smaa Digte i Trykken. Og straks er De der med Deres Kugler og Deres ironiske Smil. Og i et raskt Snuptag river De de uskyldige Væsener sønder. De gør det saa pænt og nobelt, saa man kan næsten ikke blive vred paa Dem derfor — og saa er Deres Sprog saa smukt og smidigt, og Deres Sætninger elegante.

Jeg maa slutte som De; ogsaa jeg ønsker, hvad Diskussionen angaar, en Forandring. Hidtil har den ofte været forfejlet. *Ja: Kom bare, hvem der har noget paa Hjerte, og angrib bare vore Artikler* — men det øvrige Stof, lad det ligge. Naar der skal være Diskussion, lad det da blive en virkelig Diskussion — netop en saadan, som jeg har ønsket i Lederen i Nr. 1. — Men Deres Anskuelse, Hr. X., at Diskussion er vort eneste Formaal, kan jeg som sagt ikke dele med Dem.

Ogsaa i Fremtiden agter jeg at anmelde Bøger, som jeg finder egnede dertil, og sætte Digte i Bladet — i større eller mindre Omfang, eftersom Pladsen er til. At De derfor skulde behøve at frygte for „de betydeligste nuværende æstetiske Tidsskrifters Eksistens“, tror jeg ikke. Bladets Oplag er næppe 200 Ekspl. (hvoraf kun godt de Hundrede læses), og det er i det hele taget et Spørgsmaal, hvor længe det kan staa sig; thi det skal De vide: to Ting især har det mødt, sønderlemmende Kritik og sløv Indifferens.

Ved Kvartalskiftet 1. December skal det vise sig, om det kan fortsætte; falder flere af de annoncerende fra, eller svinder det ind i Abonnenttallet (i Stedet for at tage til) — da maa det dø en hastig Død.

De har sikkert ventet en Udredning fra min Side. De har faaet den. Jeg har talt rene Ord og haaber nu, at dette Forhold maa være klaret.

Red.

Ungdom og Politik endnu en Gang.

I Bladet af 15. Oktober kommer *n—n* ind paa nogle Betragtninger over Ungdommen og dens politiske Stilling, og han naar her ret hurtigt til det Resultat, at „et ungt Menneske med et undømmeligt, fyrigt Sind vanskeligt kan føle sig tiltrukket af en Venstrepolitiks djærve, praktiske, nøgterne Principper eller af Højres Konservatisme.“

Denne Kendsgerning synes at være i meget daarlig Overensstemmelse med den Kendsgerning, at netop i vore oplyste Tider staa Højres Ungdomsforeninger saa talstærke, som nogen Sinde, ligesom netop ogsaa de sidste Par Aar har givet Stødet til en kraftig Venstreungdomsbevægelse Landet rundt, under hvilken talrige Foreninger er oprettede og Tusinder af unge har samlet sig om disse Venstres „praktiske“, „nøgterne“ Ideer.

Man kan ikke faa andet ud af dette, end at enten maa *n—n*'s Antagelse være forkert, eller ogsaa maa disse mange unge være blottede for det „undømmelige“, „fyrige“ Sind, der er Kendetegnet paa den rette Ungdom. Det

vilde dog vistnok være lidt vel dristigt uden videre at slutte, at dette sidste saa aldeles skulde mangle alle disse unge, og —n—n er da ogsaa saa forsigtig at anvende Ordet: *vanskeligt* i i sin ovenfor angivne Paastand, hvorved kan klogeligt undgaar at sætte den paa Spidsen.

—n—n begrunder sin Anskuelses Rigtighed med at fremhæve det ungdommelige Sinds rastløse Fremadstræben, en Higen bort fra det gamle mod noget nyt og noget bedre, og dette noget bedre, hvad det politiske angaar, mener —n—n, vil de fleste unge finde optaget og virkeliggjort (teoretisk) i det socialistiske Program, som først og fremmest tilstræber en økonomisk Ligestilling i Samfundet ved Ejendomsrettens Afskaffelse og fuldstændig Statsdrift. — Men hvordan kan det da være, at en saa stor Del af Ungdommen ikke kan slutte sig til disse ideelle Tanker og Ideer? Skulde der virkelig være noget om dette, at de „holdes nede“ af Egoismens og Smaalighedens Baand? Udprægede Idealister (til hvilke —n—n sikkert ikke hører) vil mene det; men mon ikke disse Herrer i dette Stykke er tilbøjelig til at dømme lidt forhastet, mon ikke de selv i deres underlige Stirren sig blind paa Idealet, er udsat for i den Grad at gribe fejl paa Maaden og Midlet til Idealets Virkeligheds-gørelse, at Resultatet bliver et helt andet end tiltænkt?

Netop enhver Hensyntagen til Midlet, er det jo disse Idealister kalder Egoisme og Smaalighed, og de maa derfor tiltro alle anderledes tænkende slette Motiver; de begriber ikke, at f. Eks. et ungt Menneske, der er født og opvokset paa Landet i det Hjem maaske, hvori han endnu bor, og som for ham gemmer Hundreder af gode Minder fra hele Barndomslivet, at han kan have

andre end egoistiske Bevæggrunde, naar han sætter det som sit højeste og bedste Ønske, engang at kunne kalde alt dette sit, og lige saa lidt forstaar de da, hvorfor vedkommende unge Menneske ikke er en Ildlilbeder af Fjendomsrettens Afskaffelse.

Andre mere betydningsfulde Aarsager (Nationalfølelsen maa man være varsom med at fremhæve, den er desværre ofte mere tilsyneladende end virkelig) kan medvirke til, at man ikke kan give Socialismen sin Tilslutning, og i hvert Fald, naar man har den Overbevisning, at den ved at føres ud i Livet (vel at mærke ved en Omvæltning, som Hensigten er, og ikke ved en langsom erfaringsmæssig Overgang) vil ødelægge større Værdier end der indvindes, behøver man ikke at genere sig ved at vedkende sig sin antisocialistiske Opfattelse.

Socialismen har jo for Resten det Fortrin frem for den borgerlige Politik, at den endnu kun er en Teori, der ikke generes af den ubehagelige Virkelighed, og som derfor stadig kan bevare sit ideelle Præg. — Foranstaaende skal naturligvis ikke opfattes som et blot og bart Angreb paa —n—n's udmærkede Artikel i sidste Nummer, men som et Forsøg paa at godtgøre, at fordi man har en anden Opfattelse end Socialisterne, behøver man ikke derfor at være ovenud behængt med Egoisme og Smaalighed.

—n—n's Artikel er som sagt ikke ueffen, men naar han omtaler det socialdemokratiske Parti som det eneste, hvis Formaal det er at forbedre de eksisterende Forhold og befordre Retfærdigheden, er han dog lidt for nidkær i Tjenesten. X.

Ungdom og Galskab.

Under ovenstaaende Titel, nej, om Forlaldelse! Under Tittlen „Ungdom og Politik“ giver Hr. —n —n gode Raad og Anvisninger til de unge: De unge er ustadige. Lad os faa dem ind i en bestemt Skure, hvor de kan gaa trøstigt fremad, (ikke som fornuftigt tænkende Mennesker, men som — Fanatikere), Verden har hidtil kun kunnet gaa paa Vildspor. Lad os haabe paa en ny Æra, Følelsens, Fanatismens Æra! — Bum! —

Hr. —n —n. inddeler et Menneskes politiske Liv i tre Afsnit, af hvilket det ene, det sidste, det varigste staar i Egoismens Tegn. Det kan ikke nægtes, at Egoismen sætter sit Præg paa det. Det kan man ikke sige om de to første; men de er jo ogsaa ganske uden reel Betydning. Det første er jo uomtvisteligt lig 0. Det andet er uden reel Betydning ikke fordi Følelsen sætter sit Præg paa det, men fordi — *Fornuften* slet ikke er traadt regulerende til.

— Og Hr. —n —n. kan prædike imod *Egoisme*, saa Taarerne kan staa en udi Øjnene, men jeg kan mare ikke tro, at han selv er fri derfor! — At Hr. —n —n. i sin Politik er kemisk fri derfor, derom tvivler jeg ikke; det koster (ja, jeg fordrister mig til at sige: koster) jo foreløbigt ikke noget at hellige sig til Idealerne.

Hvad angaar Partierne, maa jeg sige, at Fremstillingen af deres Stræben synes mig paafaldende. „*Konservatisme*“ staar der med en Klang i Ordet, saa man føler sig midt i Enevældetiden. „*Venstres* nøgterne Politik.“ Man tænke sig alle Landets mange *Venstre*-mand sidde veltilfredse og synge:

Idealisme er Drøm og Digt,
at vorde fed, det er Venstres Pligt!

Har da kun de *Radikale* („i Ordets bedste Betydning“) og *Socialdemokraterne* Forstaaelsen af Tiden? *Retfærdigheden* skal altsaa føres frem af disse Masser af — Egoister. (Her har Egoismen jo sin store Berettigelse i Mod-sætning til Venstres og Højres Egoisme, der dog maaske kun er en Tiendedel deraf?)

— Meld Dem ind i en socialdemokratisk Forening! De støtter derved en god Sag! Ikke sandt? —

Det kan ikke nytte, at man vil noget, naar man kun vil glæde sig ved at se det gamle falde. Nej

Jeg vælger mig April,
fordi den smiler, smelter,
fordi den Evner ejer,
fordi den Kræfter vælter —
i den bli'r Somren til.

Lad os først undersøge, om det nye duer (Kunde det ikke ogsaa tænkes, at denne Undersøgelse var Skyld i en Del — „Frafald“?), at vi ikke skal komme fra Asken i Ilden. Følelsen kan være udmærket, men den skaber ikke noget (tværtimod!), hvis den ikke har et tilstrækkeligt stort Kvantum Fornuft ved sin Side. Det er det, Ungdommen mangler.

Og Mangel paa Fornuft, det er vist det, man kalder — Galskab.

Spidsborger in spe.

Et lille Digt.

(Efterfølgende Uskyldighed har vi modtaget. Digtet vilde forøvrigt gøre sig ved et Skolebal uden at gaa nogens Ære for nær.)

Mel: At Slyngler hæves,
eller: Dansk Trankebarvise.

Jeg Dumheds Veje har vandret paa,
jeg vidste lidet og lærte mindre,
og skønt jeg gerne gad Kundskab faa
jeg kunde ikke min Tørsten lindre;
da jeg fik høre
det lod sig gøre,
en Ting mig kunde til Visdom føre,
da blev jeg glad.

En Ven fortalte til mig en Dag,
at „Ordet frit“ var begyndt at komme,
at det behandlede hver en Sag,
et Nummer havde han i sin Lomme,
paa første Side
man fik at vide,
paa Redaktøren man kunde lide,
det var mig nok.

Jeg straks bestilte nu „Ordet frit“
studeret' ivrigt i hvert et Nummer;
min Viden sikkert jeg driver vidt,
hvis Bladet holder til næste Sommer.

Blandt Bladets Kræfter
mit Blik sig hæfter
især, naar rigtig jeg tænker efter,
hos Hr. —n. —n.

Han har bevist — og modtag min Tak,
at Jeppe Aakjær har mange Lyder,
at Hjernen sikkert maa ligge brak
hos den, der holder paa Jeppest Dyder,
at Skoledrenge
kan udestænge
en Digter, naar han sig frem vil trænge,
det ser jeg nu.

Et Ideal har mig Bladet skænkt.
En „Homo“ sig for mit Øje hæver,
og jeg, der før var til Jordan lænkt,
i Idealernes Rige svæver.
Hvad jeg ej tro'de
om „Ringe-Mode“,
og at Koraldyr har bygt vor Klode,
forstaar jeg nu.

Jeg først forstod ret, hvad Vandvid var,
da „Tropenatten“ jeg fik at høre,
for Vanvid før var jeg ganske bar,
nu klinger stadig det for mit Øre;
at Digterdrømme
sig skal udtømme
selv for stud. arter, jeg maa indrømme
herefterdag.

Jeg føler mere som Tiden gaar,
at Bladet bliver min Ledestjerne,
Oplysning deri om alt jeg faar,
Oplysning baade for Aand og Hjerne.
Jeg ser tilfulde,
selv om det skulde
før Julen lægge sig under Mulde,
det er betalt.

Juvelér.
Telefon 374.

G. GULDBRANDSEN,

Guldsmed
Telefon 374.

KIRKEGADE,
GRUNDLAGT 1854.

Største Udvalg i Guld, Sølv og Electroplet.

Chocolade,

∞ Cigarer & Cigaretter. ∞

Største Udvalg.

P. Spangs Eftg.

Amatørfotografer

gør Deres Indkøb i Byens
ældste Forretning med

fotografiske Artikler.

Vejle Materialhandel, E. Hvidtfeldt.

.....
Swett Marden: „Jeg vil fremad“ —

er i Løbet af 2 Maaneder trykt i

17 Oplag !! ===== Pris indb. 3 Kr.

Faas i C. Neumanns Boghandel.

Urglas 25 Øre !!

Urmager **Johns. Jasper,**

===== Kirkegade 19. =====

A. Beecken, Telefon 716.
Kirkegade 2.

Elegant Udvalg i Parfumerier, Toiletartikler, Lædervarer.

Alt til laveste Priser.

Nye Rygsække

er hjemkommen i

===== „DET RØDE HUS“ =====

Se Skabet i Porten.

Biografteatret „Vejlborg“ Største og eleganteste Teater
for levende Billeder.

Køb Deres
 CYKLER
DÆK og SLANGER
 hos **Chr. Søndergaard.**
NB. Byens bedste Reparationsværksted.
 Vestergade 23. Telefon 369

MARIUS GEERTSEN
 er den billigste i Vejle.

Engelsk
 Hatte, Underbeklædning, Slips
 Manchetskjorter faas bedst og billigst hos
A. Christensen,
 „High class tailor“. Nørreport.

Carl Berg & Søn,
 Urmager og Optiker.
 Største Lager af alt til Optik henhørende.

Hjemmelavet Confekt
Agnes Hahn,
 Vestergade 18. Vejle.

Skolebøger.
HVIDEHUS BOGLADE
JUL. JENSEN VEILE
 Skolemateriel.

M. Knudsens
 Uldvareforretning.
 Nørregade 5. Telefon 167.
 Underbeklædning.

Fotografisk Specialhandel, Vejle.
 Jernbanep. **S. Jensen-Uhrback.** Telf. 858.

Stort Udvalg i nye og brugte Fotografiapp. samt alle Artikler for Fotografi. Alt Arbejde for Amatorer udføres. Reparationsværksted for alle Foto-Instrumenter. 22 Aars praktisk Erfaring.

De bedste Lommeblyanter
 i
 Victor Dethlefsens Boghandel.

Gør Deres Indkøb hos
 Bladets Averterende!

J. Jensen-Bangs Telf. 323.
 Skolestøvler anbefales.

Ib Møller, Kundstrejleri og Paraplyforretning
 Nørregade. ☐ Telefon 35.
 Paraplyer, Piber, Stokke
 Lædervarer anbefales.

Chr. Hansen,
 Rammefabrik,
 VEJLE Telefon Nr. 5.

Sports-
Beklædning
 billigst i
TØJHUSET
 v. Carl B. Clemmensen,
 Torvegade 17.
 Telf. 631.

Flipper, Slips
 Hatte.
 Altid det nyeste hos **Joost.**